

הנִיתוּחַ, הַנְקָרָא בַטְעוֹת עַל נַשְׁמוֹ שֶׁל גַּאִיּוֹס יוֹלִיּוֹס קִיסָר (מִשְׁמַאל) מִנְצַח בְּיִשְׂרָאֵל לְאוֹדֶךָ כֹּל הַחַיִּית-הַשִּׁיעוֹר קֶפֶץ בְּאַרְץ וּבְאַמְרִיקָה פִּי שְׁלוֹשָׁה - כֹּל אִשָּׁה שְׂמִינִית הַיּוֹלֶדֶת בְּאַרְץ, וְכֹל אִשָּׁה שְׂשִׁית הַיּוֹלֶדֶת בְּאַרְצוֹת-הַבְּרִית, עוֹשֶׂה זֹאת בְּנִיתוּחַ

סרי מייד. כל הרופאים שנכחו בחדר הלידה תמכו בכך, אך דולברג סרב לבצע ניתוח קיסרי. תחת זאת הורה על לידה רגילה.

הלידה, ציין הד"ר יערי בעדותו בבית-הדין, הייתה כרוכה במצב שבו גוף העובר היה בחוץ ורק הראש היה עדיין כלוא בפנים. אחד הרופאים ניסה לחלץ את הראש בכוח ולא הצליח. אז הגיע ד"ר דולברג, ותפס את התינוק ברגליו. ר"ר פא אחר עלה על היולדת, כדי לחלוץ על ביטנה ולדחוף את ראש העובר החוצה. דולברג משך בכוח את התינוק ופתאום הראש נחלץ. התינוק סבל ממצוקה קשה ומריסוק איברים ומת כעבור זמן קצר. "אילו היולדת היתה מופנית לחדר-ניתוח מייד, לא היה האירוע מסתיים במות ה"עובר", סיכם הד"ר יערי את עדותו בבית-הדין.

"ניתוח קיסרי נוצר כתוצאה מהכרתה" הסביר הד"ר פישר מרמב"ם. "אנחנו מניחים דיפים להימנע מסיכון בלידה קשה וממחרים להעביר את היולדת לחדר-ניתוח". הרופאים במחלקתו התרגלו למצב שבו לא מערערים על החלטה להעביר יולדת לחדר-ניתוח. בעוד שמקובל לשאול ולערוך ער על קביעה, לפיה תלד האשה בלידה ואגינאלית.

חוק הקיסר

עבודתו של הד"ר פישר, שהדגימה את העלייה החדה בשיעור הניתוחים הקיסריים בשנה האחרונה, הדהימה את חבריו למקצוע ודרכנה אותו לחקור מהי משמעות המצב החדש שנוצר. האם הייתה עלייה בשיעור הניתוחים הקיסריים הביא

הקרב ההקיסרי

לירידה בתמותת העוברים ולישפור בריאותם?

מקור השם "ניתוח קיסרי" אינו בר שמו של יוליוס קיסר, שחי במאה ה-1 ראשונה לפני הספירה. בעבר חשבו ש"הוא נולד בניתוח קיסרי, אך גירסה זו הופרכה כשמצאו מיכתבים ששלח קיסר לאמו בצרפת. הגינקולוגים יודעים היום, שלא יתכן שהאם נותרה או בחיים אחרי שיילדה בניתוח קיסרי. המקור העתיק ביותר שדיבר על ניתוח קיסרי היה ב"גאה השמינית לפני הספירה. או הופיע המושג חוק המלך (חוק המלך הוא חוק הקיסר, וייתכן שזה מקור השם). החוק קבע שאם אשה נפטרה מותר להוציא את העובר מרחמה בניתוח. בתלמוד מצאו את המושג "ילד יוצא-דופן", אותו פירשו של כך: עובר היוצא דרך דופן הבטן של אמו.

שינוי בגישה

ד"ר ראשון על לידה בניתוח קיסרי, שבו היולדת נותרה בחיים, הופיע ב-1610. החולה נפטרה או 25 יום אחרי הניתוח. ניתוח קיסרי מוצלח ראשון בוצע ב-1794. היה זה רופא בשם באנט, שביצע ניתוח בלידה ראשונה של אשתו. אחרי שלושה ימים של צירי-לידה ללא התקדמות, הוא החליט על ביצוע הניתוח. תוח, אולם הוא הוציא באותה הזדמנות את השחלות, כדי למנוע מאשתו הריון נוסף.

ב-1876 ביצע הד"ר פרוו באיטליה ניתוח קיסרי יחד עם הוצאת כל הרחם, כדי להציל את היי האם והעובר. עד ל-1900 מאה הנוכחית היתה תמותת היולדות בתערובת ניתוחית או בשיעור של 50%-100% למרות זו שיטה לירודגית עתיקה, מחויבת המציאות כשנשקפת סכנת-חיים ליולדת. שינוי הטכניקה הניתוחית, הביטחון המירבי ברפואת ההרדמה, יערי הדם ותרופות האנטיביוטיקה הפ"כיו את הניתוח בטוח יותר עם תמותת אמהות נדירה. התקדמות הרפואה בימינו הפכה את הניתוח הקיסרי לניתוח בחי

שהיה המנהל בפועל בבית-היולדות בכפר סבא. ד"ר יערי סיפר בעדותו, שכתוצאה מהתפיסה של ד"ר דולברג, שיש למעט בניתוחים הקיסריים, נזוקו נשים ועוברים בלידות תראומטיות. בעדותו הזכיר מיך רה שבו הגיעה יולדת ללידה שנייה, לאחר שבלידה קודמת איבדה את ולדה. הריונה המיוחד חייב ביצוע ניתוח קי

ניברסיטאי, הסביר הד"ר פישר, "בית-חולים שבו עובדים יחד הפרופסורים ה"מנוסים יחד עם סטודנטים סקרניים, ה"שואלים וחוקרים כל אירוע ויוצרים פתיחות למגמות חדשות".

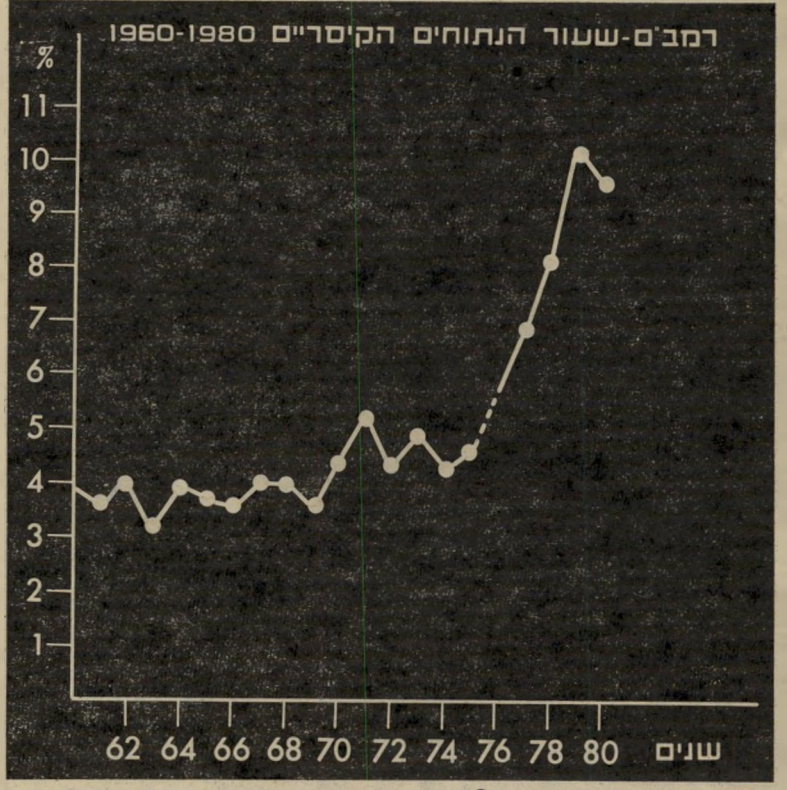
דוגמה אחרת נחשפה לידיעת הציבור בעדותו של הד"ר אורי יערי, במישפט המתנהל נגד הד"ר מנשה דולברג, מי

תנו לנו ללדת בלידה רגילה!" קראו נשות אמריקה ואף הקימו אגודה כדי לשבור את המיתוס הרפואי שקבע, "פעם ניתוח - תמיד ניתוח". משמעותו של המיתוס: כל אישה שילדה פעם אחת בניתוח קיסרי תישלח באופן אוטומטי, בכל הלידות הבאות לחדר-ניתוח. לביצוע לידה בניתוח קיסרי חוזר. הסיכון לקרע בצלקת הניתוח הראשון, שנותרה בדופן הרחם, שיכנע את הרופאים הזהירים שלא לקחת סיכון, ואמנם בדיקה מחודשת של הגורם שא גילתה כי שיעור הניתוחים הקיסריים שולש בשנה האחרונה.

כל ילד שישו בארצות-הברית, כל ילד חמישי בניו-יורק וכל ילד שמיני בישראל נולד בניתוח קיסרי.

גם הגינקולוגים עצמם היו המומים מ"המימצאים. הם לא חשו במגמה החדשה ומחאת הגשמים גרמה להם לשוב ולבדוק עצמם מחדש. הדוקטור פרדריק זוטמן, גינקולוג ועורך העיתון הרפואי היוקרתי ביותר ביבשת אמריקה, בעל מוניטין בין-לאומי, העז להודות בכותרת ראשית בע"תונו: "אני חושב ששיעור הניתוחים הקיסריים לא מתקבל על הדעת... ונשים החלו לחפש את הגינקולוג אשר יבטיח להן לידה ואגינאלית ויגאל אותן מ"התווית של לידה דרך דופן הבטן.

כתוצאה מהסערה הציבורית, שהחלה דווקא במצביעי-התיקשורת, התכנסה השנה הוועדה המיוחדת של מכון הבריאות הלאומי בארצות-הברית כדי לבדוק מחדש את הנושא. גם בישראל נהגים הגינקולוגים בכינוסים הרפואיים בשנה האחרונה, לבקר הן את המפריזים והן את הממיעטים בביצוע ניתוח קיסרי.

עקומה שחורה או ורודה

כדי לדון במגמת העלייה החדה שחלה בשיעור הניתוחים הקיסריים, בתי-החולים בארץ, הן המפריזים והן המתעטים במיפסר הניתוחים, זכו לביקורת קשה במידה שווה.

לחוח על הבטן

בבית-החולים רמב"ם שבחיפה, ערך הדוקטור מנחם פישר את הניתוחים של העשור האחרון בגרף שהראה עלייה חדה - פי שלושה! - במיפסר הניתוחים הקיסריים שבוצעו בשנתים האחרונות בבית-החולים שלו.

זוהי מגמה המאפיינת בתי-חולים אור